

Krungthai

คำอธิบายและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร

สำหรับปี 2563 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563

(ฉบับตรวจสอบ)

รายงานฉบับนี้เป็นคำอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในงบการเงินรวมของธนาคารฉบับตรวจสอบของผู้สอบบัญชีสำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 ทั้งนี้ งบการเงินของธนาคารและบริษัทย่อยในปีที่ผ่านมาไม่ได้มีการปรับย้อนหลังเพื่อการเปรียบเทียบจากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทั่วโลกและในประเทศไทยที่ส่งผลต่อภาวะแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ ส่งผลให้เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอย โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศคาดว่า เศรษฐกิจโลกปี 2563 จะหดตัวจากปีก่อนถึงร้อยละ 3.5 ซึ่งเป็นการหดตัวรุนแรงที่สุดนับตั้งแต่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) ซึ่งการถดถอยของเศรษฐกิจโลก รวมทั้งมาตรการป้องกันการแพร่ระบาด ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยที่โครงสร้างระบบเศรษฐกิจพึ่งพาต่างประเทศสูง โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวและการส่งออก ทำให้เศรษฐกิจไทยปี 2563 หดตัวที่ร้อยละ 6.1 ซึ่งเป็นการหดตัวมากที่สุดนับตั้งแต่วิกฤติต้มยำกุ้งในปี 2541 ทั้งนี้ จำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องติดตาม โดยในช่วงปลายไตรมาส 3 ปี 2563 ประเทศเศรษฐกิจหลัก อย่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป กลับมามีสัญญาณแผ่วลงอีกครั้งตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ติดเชื้อ

รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการให้ความช่วยเหลือต่อภาคธุรกิจและประชาชนที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ทั้งมาตรการด้านการสาธารณสุข มาตรการเยียวยาและชดเชยผู้ได้รับผลกระทบ และมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ผ่านพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 วงเงินกู้ไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท และในส่วนของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีการกำหนดมาตรการร่วมกับสถาบันการเงินในการช่วยเหลือลูกหนี้ อาทิ ปรับโครงสร้างหนี้ พักชำระหนี้ ชะลอการชำระหนี้ สนับสนุนสินเชื่อใหม่ (Soft loan) รวมถึงเสริมสภาพคล่องเพื่อดูแลเสถียรภาพตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน ประกอบกับนโยบายทางการเงินที่ผ่อนคลายเป็นพิเศษ โดยการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงไปที่ร้อยละ 0.5

ภาพรวมผลประกอบการของธนาคารและบริษัทย่อย

ภาพรวมผลประกอบการประจำไตรมาส 4/2563

ในไตรมาสที่ 4/2563 เทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ธนาคารและบริษัทย่อยมีกำไรจากการดำเนินงาน เท่ากับ 14,634 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 2.5 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยเป็นผลจากรายได้จากการดำเนินงานที่ลดลง ประกอบกับค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานที่ลดลง ซึ่งสาเหตุหลักของรายได้ที่ลดลงมาจากรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยที่ลดลง ในขณะที่ รายได้ดอกเบี้ยสุทธิลดลงเล็กน้อยโดยอัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อถูกปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามธนาคารได้ขยายสินเชื่อเพิ่มขึ้นด้วยความระมัดระวังประกอบกับต้นทุนทางการเงินที่ลดลงซึ่งช่วยลดผลกระทบจากแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว ทั้งนี้ อัตราผลตอบแทนสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (NIM) เท่ากับร้อยละ 2.59 ลดลงจากร้อยละ 2.91 ในไตรมาส 4/2562 โดยมีสาเหตุหลักจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ย

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานลดลงจากรายการพิเศษสำรองด้วยค่าทรัพย์สินรอการขายฯ ในไตรมาส 4/2562 ส่งผลให้ Cost to Income ratio เท่ากับ ร้อยละ 48.78 ลดลงจากร้อยละ 52.54 ในไตรมาส 4/2562

ธนาคารและบริษัทย่อยตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จำนวน 9,254 ล้านบาทสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการตั้งสำรองหนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญฯ ในไตรมาสเดียวกันของปีก่อนถึงร้อยละ 91.8 โดยพิจารณาอย่างรอบคอบถึงปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและมีความไม่แน่นอนสูงที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินเชื่อ ส่งผลให้ Coverage Ratio ณ 31 ธันวาคม 2563 อยู่ที่ร้อยละ 147.3 เพิ่มขึ้นเทียบกับร้อยละ 135.6 ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 รวมถึงการบริหารจัดการคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคารโดยมีอัตราส่วนสินเชื่อต่อคุณภาพก่อนหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม (NPLs Ratio-Gross) เท่ากับ ร้อยละ 3.81 ลดลงเทียบกับร้อยละ 4.21 ณ 30 กันยายน 2563

จากผลประกอบการดังกล่าว และการตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระดับสูงส่งผลให้ ธนาคารและบริษัทย่อยมีกำไรสุทธิส่วนที่เป็นของธนาคาร เท่ากับ 3,453 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 53.7 เทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน

ทั้งนี้ ธนาคารได้จัดตั้งบริษัท อินฟินิตัส บาย กรุงไทย จำกัด (Infinitas by Krungthai) โดยเป็นบริษัทวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินดิจิทัลรูปแบบใหม่ มุ่งเน้นการให้บริการด้านการพัฒนา Innovation & Digital Platform ต่างๆ เพื่อเข้าสู่ Open Banking, Virtual Digital Banking Service รวมถึง New Business Model อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ ตลอดจนผลักดัน Platform ขนาดใหญ่ เช่น แอปพลิเคชันเป๋าตัง เป็นโครงสร้างดิจิทัลพื้นฐานของประเทศ

นอกจากนี้ ธนาคารได้เข้าทำสัญญากับบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โดยธนาคาร ตกลงที่จะขายหุ้นของบริษัท กรุงไทยธุรกิจลีสซิ่ง จำกัด คิดเป็นร้อยละ 75.05 การซื้อขายหุ้นดังกล่าวจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อบังคับก่อน ซึ่งรวมถึงการได้รับอนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การเข้าทำรายการดังกล่าวจะช่วยเพิ่มศักยภาพของธนาคารและบริษัทย่อย ในการให้บริการผลิตภัณฑ์เช่าซื้อสำหรับลูกค้ารายย่อยอย่างครบวงจร

ภาพรวมผลประกอบการในปี 2563

ธนาคารและบริษัทย่อยมีกำไรจากการดำเนินงานในปี 2563 เท่ากับ 68,783 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยรายได้ดอกเบี้ยสุทธิอยู่ในระดับเดียวกันกับปี 2562 ท่ามกลางสภาวะดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อที่ปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายได้ดอกเบี้ยพิเศษที่เพิ่มขึ้น (“รายได้ดอกเบี้ยพิเศษ” จากเงินให้สินเชื่อจากการได้รับเงินบางส่วนจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินหลักประกันจำนอง) การขยายตัวของสินเชื่ออย่างระมัดระวัง และต้นทุนทางการเงินที่ลดลง ซึ่งช่วยลดผลกระทบจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว ทั้งนี้ อัตราผลตอบแทนสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (NIM) ลดลงเป็น ร้อยละ 2.91 จากร้อยละ 3.22 ในช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยมีสาเหตุหลักจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ย ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานลดลงมากถึงร้อยละ 14.4 แม้ว่ารายได้ที่มีค่าใช้จ่ายได้ปรับลดลง ส่งผลให้ Cost to Income ratio เท่ากับร้อยละ 43.73 ลดลงจากร้อยละ 49.72 ในปี 2562

ธนาคารและบริษัทย่อยได้ทยอยตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระดับที่สูง จำนวน 44,903 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 88.6 จากหนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญฯ ในปี 2562 โดยพิจารณาอย่างรอบคอบถึงปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและมีความไม่แน่นอนสูงที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินเชื่อ ทำให้อัตราส่วน Coverage Ratio ณ 31 ธันวาคม 2563 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 147.3 จากร้อยละ 131.8 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ควบคู่กับการบริหารจัดการคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคารโดยมีอัตราส่วนสินเชื่อต่อคุณภาพก่อนหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม (NPLs Ratio-Gross) เท่ากับ ร้อยละ 3.81 ลดลงจากร้อยละ 4.33 ณ 31 ธันวาคม 2562

จากผลประกอบการดังกล่าวและการตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระดับสูงส่งผลให้ธนาคารและบริษัทย่อยมีกำไรสุทธิส่วนที่เป็นของธนาคาร เท่ากับ 16,732 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 42.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ธนาคารและบริษัทย่อยมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 และอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์ถ่วงน้ำหนักตามความเสี่ยง เท่ากับร้อยละ 15.79 และ ร้อยละ 19.11 ตามลำดับ อยู่ในระดับที่แข็งแกร่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ของ ธปท.

ผลการดำเนินงานสำหรับไตรมาสและปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563

ภาพรวมผลการดำเนินงานและกำไรสุทธิ

หน่วย : ล้านบาท

	4/2563 (IFRS 9)	3/2563 (IFRS 9)	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	4/2562	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	ปี 2563 (IFRS 9)	ปี 2562	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	20,320	21,602	(5.9)	20,709	(1.9)	88,343	88,316	0.0
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ	5,283	5,025	5.1	6,004	(12.0)	20,528	23,237	(11.7)
รายได้จากการดำเนินงานอื่น	2,967	3,647	(18.7)	4,915	(39.6)	13,377	14,105	(5.2)
รวมรายได้จากการดำเนินงาน	28,570	30,274	(5.6)	31,628	(9.7)	122,248	125,658	(2.7)
รวมค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่นๆ	13,936	13,702	1.7	16,617	(16.1)	53,465	62,474	(14.4)
กำไรจากการดำเนินงาน ⁽¹⁾	14,634	16,572	(11.7)	15,011	(2.5)	68,783	63,184	8.9
ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น/ หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ และขาดทุน จากการด้อยค่า	9,254	12,414	(25.5)	4,824	91.8	44,903	23,814	88.6
กำไรจากการดำเนินงานก่อนภาษีเงินได้	5,380	4,158	29.4	10,187	(47.2)	23,880	39,370	(39.3)
ภาษีเงินได้	1,257	482	160.8	2,057	(38.9)	4,441	7,232	(38.6)
กำไรสุทธิ	4,123	3,676	12.1	8,130	(49.3)	19,439	32,138	(39.5)
กำไรสุทธิ (ส่วนที่เป็นของธนาคาร)	3,453	3,057	12.9	7,459	(53.7)	16,732	29,284	(42.9)
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ – ROA (ร้อยละ) ⁽²⁾	0.43	0.39		1.00		0.53	1.02	
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น – ROE (ร้อยละ) ⁽²⁾	4.03	3.59		8.78		4.91	9.09	

(1) กำไรจากการดำเนินงานก่อนสำรอง (ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น หรือ หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ ขาดทุนจากการด้อยค่า) และภาษีเงินได้

(2) ROA และ ROE คำนวณจากกำไรสุทธิส่วนที่เป็นของธนาคาร ต่อสินทรัพย์เฉลี่ย และส่วนของผู้ถือหุ้น (ส่วนของบริษัทใหญ่) เฉลี่ย

ผลประกอบการไตรมาส 4/2563 ธนาคารและบริษัทย่อยมีกำไรจากการดำเนินงานเท่ากับ 14,634 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 2.5 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยเป็นผลจากรายได้จากการดำเนินงานที่ลดลง ประกอบกับค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานที่ลดลง ซึ่งสาเหตุหลักของรายได้ที่ลดลงมาจากรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยที่ลดลง ในขณะที่รายได้ดอกเบี้ยสุทธิลดลงเพียงเล็กน้อย โดยอัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อถูกปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามได้ขยายสินเชื่อเพิ่มขึ้นด้วยความระมัดระวังประกอบกับต้นทุนทางการเงินที่ลดลงซึ่งช่วยลดผลกระทบจากแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานที่ลดลง เป็นผลจากรายการพิเศษสำรองด้อยค่าทรัพย์สินรอการขายฯ ในไตรมาส 4/2562 ทั้งนี้ ธนาคารและบริษัทย่อยใช้หลักเกณฑ์ความระมัดระวังในการตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จำนวน 9,254 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 91.8 ส่งผลให้กำไรสุทธิส่วนที่เป็นของธนาคาร เท่ากับ 3,453 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 53.7 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน

เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาส 3/2563 กำไรจากการดำเนินงานของธนาคารและบริษัทย่อยลดลงร้อยละ 11.7 โดยมีสาเหตุหลักจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่ลดลง เนื่องจากมีรายได้ดอกเบี้ยพิเศษที่ได้รับในไตรมาส 3/2563 ประกอบกับรายได้ที่มีโช

ดอกเบี้ยที่ลดลง โดยรักษาระดับของค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ มีการตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระดับที่สูง แม้จะลดลงบางส่วนจากไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลให้กำไรสุทธิส่วนที่เป็นของธนาคารเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.9

ผลประกอบการปี 2563 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ธนาคารและบริษัทย่อยมีกำไรจากการดำเนินงานเท่ากับ 68,783 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 มีสาเหตุหลักจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่คงระดับเดียวกับปี 2562 ประกอบกับค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานที่ลดลงมาก ถึงแม้ว่ารายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยปรับลดลง ทั้งนี้ ธนาคารและบริษัทย่อยได้ตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระดับที่สูง จำนวน 44,903 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 88.6 ส่งผลให้กำไรสุทธิ (ส่วนที่เป็นของธนาคาร) เท่ากับ 16,732 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 42.9

รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ

หน่วย : ล้านบาท

	4/2563 (IFRS 9)	3/2563 (IFRS 9)	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	4/2562	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	ปี 2563 (IFRS 9)	ปี 2562	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ
รายได้ดอกเบี้ย	25,843	27,212	(5.0)	29,505	(12.4)	112,837	122,971	(8.2)
- รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	743	793	(6.4)	1,567	(52.6)	3,594	7,113	(49.5)
- เงินลงทุนและธุรกรรมเพื่อค้า	64	107	(39.6)	159	(59.6)	435	482	(9.8)
- เงินลงทุนในตราสารหนี้	990	1,340	(26.1)	1,360	(27.2)	4,251	4,943	(14.0)
- เงินให้สินเชื่อ	24,003	24,929	(3.7)	26,246	(8.5)	104,307	109,784	(5.0)
- การให้สินเชื่อและสัญญาเช่าการเงิน	22	39	(42.7)	80	(72.4)	184	428	(57.1)
- อื่นๆ	21	4	355.3	93	(78.0)	66	221	(70.3)
หัก ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	5,523	5,610	(1.6)	8,796	(37.2)	24,494	34,655	(29.3)
- เงินรับฝาก	2,902	2,979	(2.6)	4,417	(34.3)	13,765	17,861	(22.9)
- รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	437	441	(0.9)	597	(26.8)	1,860	2,532	(26.5)
- เงินนำส่งธนาคารแห่งประเทศไทย และสถาบันคุ้มครองเงินฝาก	1,476	1,440	2.6	2,598	(43.2)	5,687	9,978	(43.0)
- ตราสารหนี้ที่ออกและเงินกู้ยืม	687	730	(6.0)	1,093	(37.2)	3,080	4,085	(24.6)
- อื่นๆ	21	20	8.4	91	(77.0)	102	199	(48.5)
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	20,320	21,602	(5.9)	20,709	(1.9)	88,343	88,316	0.0
อัตราดอกเบี้ยรับจากสินทรัพย์ที่ ก่อให้เกิดรายได้ (ร้อยละ)⁽¹⁾	3.30	3.55 ⁽²⁾		4.15		3.72 ⁽²⁾	4.48 ⁽²⁾	
อัตราต้นทุนทางการเงิน (ร้อยละ)⁽¹⁾	0.81	0.84		1.44		0.93	1.46	
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ ก่อให้เกิดรายได้ (ร้อยละ) – NIM⁽¹⁾	2.59	2.82 ⁽²⁾		2.91		2.91 ⁽²⁾	3.22 ⁽²⁾	

(1) สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ รวมสินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน; หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย รวมหนี้สินทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ในไตรมาส 1/2563 เป็นต้นไป

(2) หากไม่รวมรายได้ดอกเบี้ยพิเศษ อัตราดอกเบี้ยรับจากสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้สำหรับไตรมาส 3/2563 อยู่ที่ร้อยละ 3.39 และ NIM สำหรับ ไตรมาส 3/2563 อยู่ที่ร้อยละ 2.66 หากไม่รวมรายได้ดอกเบี้ยพิเศษ อัตราดอกเบี้ยรับจากสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้สำหรับปี 2562 และปี 2563 อยู่ที่ร้อยละ 4.34 และร้อยละ 3.56 ตามลำดับ และ NIM สำหรับปี 2562 และปี 2563 อยู่ที่ร้อยละ 3.07 และร้อยละ 2.76 ตามลำดับ

รายได้ดอกเบี้ยสุทธิไตรมาส 4/2563 ธนาคารและบริษัทย่อยมีรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ เท่ากับ 20,320 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 1.9 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยอัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อที่ถูกปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามธนาคารได้ขยายสินเชื่อเพิ่มขึ้นด้วยความระมัดระวังประกอบกับต้นทุนทางการเงินที่ลดลงซึ่งช่วยลดผลกระทบจากแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว ทั้งนี้ อัตราผลตอบแทนสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (NIM) ลดลงเป็นร้อยละ 2.59 จากร้อยละ 2.91 ในไตรมาส 4/2562 โดยมีสาเหตุหลักจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ย

เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาส 3/2563 รายได้ดอกเบี้ยสุทธิลดลงร้อยละ 5.9 โดยสาเหตุหลักมาจากรายได้ดอกเบี้ยพิเศษที่ได้รับในไตรมาส 3/2563 ทั้งนี้ ธนาคารยังคงรักษาระดับต้นทุนทางการเงินที่ลดลง ส่งผลให้อัตราผลตอบแทนสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (NIM) เท่ากับร้อยละ 2.59 ลดลงจากร้อยละ 2.82 ในไตรมาส 3/2563 (หากไม่รวมรายการพิเศษใน ไตรมาส 3/2563 NIM ลดลงจากร้อยละ 2.66)

รายได้ดอกเบี้ยสุทธิปี 2563 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ธนาคารและบริษัทย่อยมีรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ เท่ากับ 88,343 ล้านบาท อยู่ในระดับเดียวกันกับปี 2562 ท่ามกลางสภาพดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อที่ปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายได้ดอกเบี้ยพิเศษที่เพิ่มขึ้น (“รายได้ดอกเบี้ยพิเศษ” จากเงินให้สินเชื่อจากการได้รับเงินบางส่วนจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินหลักประกันจำนอง) การขยายตัวของสินเชื่ออย่างระมัดระวัง และต้นทุนทางการเงินที่ลดลง ซึ่งช่วยลดผลกระทบจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว ทั้งนี้ อัตราผลตอบแทนสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (NIM) เท่ากับร้อยละ 2.91 ลดลงจากร้อยละ 3.22 ในช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยมีสาเหตุหลักจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ย

ทั้งนี้ ธนาคารมีรายการดอกเบี้ยพิเศษจากรายได้ดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อจากการได้รับเงินบางส่วนจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินหลักประกันจำนองจำนวน 1,223 ล้านบาทในไตรมาส 3/2563 จำนวน 3,524 ล้านบาทในไตรมาส 2/2563 และจำนวน 3,899 ล้านบาทในไตรมาส 1/2562 (หากไม่รวมรายการพิเศษ NIM เท่ากับ 2.76 ลดลงจากร้อยละ 3.07 ในปี 2562)

ตารางการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย

	31 ธ.ค. 63	30 ก.ย. 63	30 มิ.ย. 63	31 มี.ค. 63	31 ธ.ค. 62	30 ก.ย. 62
อัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธปท.	0.50%	0.50%	0.50%	0.75%	1.25%	1.50%
อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (%) ⁽¹⁾						
- ออมทรัพย์	0.25%	0.25%	0.25%	0.50%	0.50%	0.50%
- เงินฝากประจำ 3 เดือน	0.375%	0.375%	0.375%	0.60% - 0.70%	0.90%	0.90%
- เงินฝากประจำ 6 เดือน	0.50%	0.50%	0.50%	0.80% - 0.90%	1.15%-1.35%	1.15%-1.35%
- เงินฝากประจำ 12 เดือน	0.50%	0.50%	0.50%	0.90% - 1.00%	1.30%	1.30%
อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ (%)						
- MLR	5.250%	5.250%	5.250%	5.775%	6.025%	6.275%
- MOR	5.820%	5.820%	5.820%	6.620%	6.870%	6.870%
- MRR	6.220%	6.220%	6.220%	6.745%	6.870%	6.870%

(1) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากมาตรฐานสำหรับบุคคลธรรมดา

คณะกรรมการนโยบายการเงินประเมินว่าเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มหดตัวมากกว่าประมาณการเดิมเนื่องจากแนวโน้มเศรษฐกิจโลกหดตัวรุนแรง และผลกระทบจากการควบคุมการระบาดทั่วโลก จึงปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอย่างต่อเนื่อง

โดยมีการปรับลดลงในเดือนพฤศจิกายน 2562 และในปี 2563 ปรับลดลงอีก 3 ครั้งในเดือนกุมภาพันธ์ เดือนมีนาคม และเดือน พฤษภาคม เป็น 0.50%

ทั้งนี้ ธนาคารตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการพยุงเศรษฐกิจ การสนับสนุนกลไกของภาครัฐ และเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการและลูกค้ารายย่อย จึงได้ทยอยปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ MLR MOR และ MRR ในปี 2563 ลงในเดือน กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน และล่าสุดในเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา โดยปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อลงรวม ดังนี้ MLR ลดลง 1.025% MOR ลดลง 1.05% และ MRR ลดลง 0.65% โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับลดอัตรานำส่งเงินสมทบกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินของธนาคารพาณิชย์ จากเดิมอัตรา 0.46% เหลือ 0.23% ประกาศเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2563

รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ

หน่วย : ล้านบาท

	4/2563 (IFRS 9)	3/2563 (IFRS 9)	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	4/2562	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	ปี 2563 (IFRS 9)	ปี 2562	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ	7,217	6,632	8.8	7,744	(6.8)	27,690	29,596	(6.4)
หัก ค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมและบริการ	1,934	1,607	20.3	1,740	11.1	7,162	6,359	12.6
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ	5,283	5,025	5.1	6,004	(12.0)	20,528	23,237	(11.7)

รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิสำหรับไตรมาส 4/2563 ธนาคารและบริษัทย่อยมีรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ เท่ากับ 5,283 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 12.0 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ส่วนใหญ่เป็นผลจากการปรับตัวของลูกค้า เนื่องจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทั้งการปรับตัวโดยใช้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล และปริมาณธุรกรรมที่ลดลง ทั้งนี้ ค่าธรรมเนียมการจัดการขยายตัวดี และหากเปรียบเทียบกับไตรมาส 3/2563 รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.1 ส่วนใหญ่เป็นผลจากค่าธรรมเนียมการจัดการที่ยังคงขยายตัวดีอย่างต่อเนื่อง และค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตร

รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิปี 2563 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ธนาคารและบริษัทย่อยมีรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ เท่ากับ 20,528 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 11.7 ส่วนใหญ่เป็นผลจากการปรับตัวของลูกค้า เนื่องจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทั้งการปรับตัวโดยใช้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล และปริมาณธุรกรรมที่ลดลง ทั้งนี้ ค่าธรรมเนียมการจัดการและค่าธรรมเนียม Bancassurance ขยายตัวดี

รายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ

หน่วย : ล้านบาท

	4/2563 (IFRS 9)	3/2563 (IFRS 9)	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	4/2562	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	ปี 2563 (IFRS 9)	ปี 2562	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ
กำไร (ขาดทุน) จากเครื่องมือทางการเงิน ที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่าน กำไรหรือขาดทุน	750	962	(22.1)	-	N/A	3,135	-	N/A
กำไร (ขาดทุน) จากธุรกรรมเพื่อค้าและ ปริวรรตเงินตราต่างประเทศ	-	-	N/A	1,057	N/A	-	3,197	N/A
กำไร (ขาดทุน) สุทธิจากเงินลงทุน	56	148	(62.2)	2,546	(97.8)	951	4,372	(78.2)
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุน ตามวิธีส่วนได้เสีย	492	1,014	(51.5)	185	165.7	2,060	1,425	44.6
รายได้จากเงินปันผล	46	82	(43.5)	37	23.9	376	496	(24.1)
รายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ	1,623	1,441	12.6	1,090	48.9	6,855	4,615	48.5
รวมรายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ	2,967	3,647	(18.7)	4,915	(39.6)	13,377	14,105	(5.2)

รายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ ไตรมาส 4/2563 ธนาคารและบริษัทย่อยมีรายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ เท่ากับ 2,967 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 39.6 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ส่วนใหญ่เป็นผลจากกำไรสุทธิจากเงินลงทุนที่ได้รับในไตรมาส 4/2562 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาส 3/2563 รายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ ลดลงร้อยละ 18.7 ส่วนใหญ่เป็นผลจากการลดลงของส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียและกำไรจากเครื่องมือทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

รายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ ในปี 2563 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ธนาคารและบริษัทย่อยมีรายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ เท่ากับ 13,377 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 5.2 ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากกำไรสุทธิจากเงินลงทุนที่ได้รับในปี 2562 แม้ว่ามียาได้อื่นเพิ่มขึ้นจากกำไรจากการขายทรัพย์สินรอการขาย และมีส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียที่เพิ่มขึ้น

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่นๆ

หน่วย : ล้านบาท

	4/2563	3/2563	เพิ่ม/(ลด)	4/2562	เพิ่ม/(ลด)	ปี 2563	ปี 2562	เพิ่ม/(ลด)
	(TFRS 9)	(TFRS 9)	ร้อยละ		ร้อยละ	(TFRS 9)		ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	6,844	7,226	(5.3)	7,089	(3.5)	28,466	31,390	(9.3)
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ และ อุปกรณ์	2,377	2,321	2.4	2,304	3.2	8,896	8,942	(0.5)
ค่าภาษีอากร	916	859	6.7	1,023	(10.5)	3,798	4,363	(13.0)
ขาดทุนจากการด้อยค่าทรัพย์สินรอการขาย อื่นๆ ⁽¹⁾	427	618	(30.8)	2,405	(82.2)	1,538	7,219	(78.7)
	3,372	2,678	25.9	3,796	(11.2)	10,767	10,560	2.0
รวมค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่นๆ	13,936	13,702	1.7	16,617	(16.1)	53,465	62,474	(14.4)
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ (ร้อยละ)	48.78	45.26 ⁽²⁾		52.54 ⁽²⁾		43.73 ⁽²⁾	49.72 ⁽²⁾	

(1) รวมค่าตอบแทนกรรมการ

(2) หากไม่รวมรายการรายได้ดอกเบี้ยพิเศษ การตั้งสำรองผลประโยชน์พนักงานและสำรองด้อยค่าทรัพย์สินรอการขาย อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้สำหรับไตรมาส 4/2562 และ 3/2563 เท่ากับร้อยละ 45.48 และร้อยละ 47.16 ตามลำดับ หากไม่รวมรายการรายได้ดอกเบี้ยพิเศษ การตั้งสำรองผลประโยชน์พนักงานและสำรองด้อยค่าทรัพย์สินรอการขาย อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้สำหรับปี 2562 และ ปี 2563 เท่ากับร้อยละ 43.58 และร้อยละ 45.50 ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่นๆ ไตรมาส 4/2563 ธนาคารและบริษัทย่อยมีค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่นๆ เท่ากับ 13,936 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 16.1 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ส่วนใหญ่เกิดจากรายการพิเศษสำรองด้อยค่าทรัพย์สินรอการขายฯ ในไตรมาส 4/2562 และค่าใช้จ่ายพนักงานที่ลดลง โดยมี Cost to Income ratio เท่ากับร้อยละ 48.78 ลดลงจากร้อยละ 52.54 ในไตรมาส 4/2562 (หากไม่รวมรายการพิเศษในไตรมาส 4/2562 Cost to Income ratio เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 45.48) **เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา** ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่นๆ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 จากค่าใช้จ่ายอื่นๆ Cost to Income ratio เท่ากับร้อยละ 48.78

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่นๆ ปี 2563 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ธนาคารและบริษัทย่อยมีค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่นๆ เท่ากับ 53,465 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 14.4 จากรายการพิเศษสำรองด้อยค่าทรัพย์สินรอการขายฯ และการตั้งสำรองผลประโยชน์พนักงานในปี 2562 โดยมี Cost to Income ratio เท่ากับร้อยละ 43.73 ลดลงจากร้อยละ 49.72 ในปี 2562 (หากไม่รวมรายการพิเศษ Cost to Income ratio เท่ากับร้อยละ 45.50 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43.58 ในปี 2562)

ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น/หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ

หน่วย : ล้านบาท

	4/2563 (IFRS 9)	3/2563 (IFRS 9)	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	4/2562	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	ปี 2563 (IFRS 9)	ปี 2562	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ
ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ⁽¹⁾ /หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ ⁽²⁾	9,254	12,414	(25.5)	4,824	91.8	44,903	23,814	88.6

(1) ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นสำหรับรายการระหว่างตลาดเงิน เงินลงทุนในตราสารหนี้ เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ (รวมขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขใหม่) และภาระผูกพันที่จะให้สินเชื่อและสัญญาค้ำประกันทางการเงิน

(2) หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ และขาดทุนจากการด้อยค่า สำหรับเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้เท่านั้น

สำหรับไตรมาส ไตรมาส 4/2563 ธนาคารและบริษัทย่อยได้พิจารณาอย่างรอบคอบ ถึงปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และภาวะเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินเชื่อ จึงได้ตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จำนวน 9,254 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 91.8 จากค่าใช้จ่ายในการตั้งสำรองหนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ ในไตรมาสเดียวกันของปีก่อน **เมื่อเทียบกับไตรมาส 3/2563** ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ลดลงร้อยละ 25.5

สำหรับปี 2563 ธนาคารและบริษัทย่อยได้ทยอยตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวน 44,903 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 88.6 จากปี 2562 โดยพิจารณาถึงปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และภาวะเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอนสูง ส่งผลให้ Coverage Ratio สูงขึ้นเป็นร้อยละ 147.3 เทียบกับร้อยละ 135.6 ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 และร้อยละ 131.8 ณ 31 ธันวาคม 2562 โดย NPL Ratio ปรับตัวดีขึ้น

ฐานะทางการเงินของธนาคารและบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

สินทรัพย์ทางการเงินฯ และเงินลงทุนสุทธิ

ธนาคารและบริษัทย่อยมีสินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน และเงินลงทุนสุทธิรวมตาม TFRS 9 เท่ากับ 330,712 ล้านบาท ณ 31 ธันวาคม 2563 โดยสินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ประกอบด้วย หลักทรัพย์รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 47 ตราสารหนี้ภาคเอกชน ร้อยละ 44 ตราสารทุนในความต้องการของตลาด ร้อยละ 6 และหน่วยลงทุน ร้อยละ 3 ในขณะที่มีเงินลงทุนสุทธิจำนวน 395,228 ล้านบาท ณ 31 ธันวาคม 2562

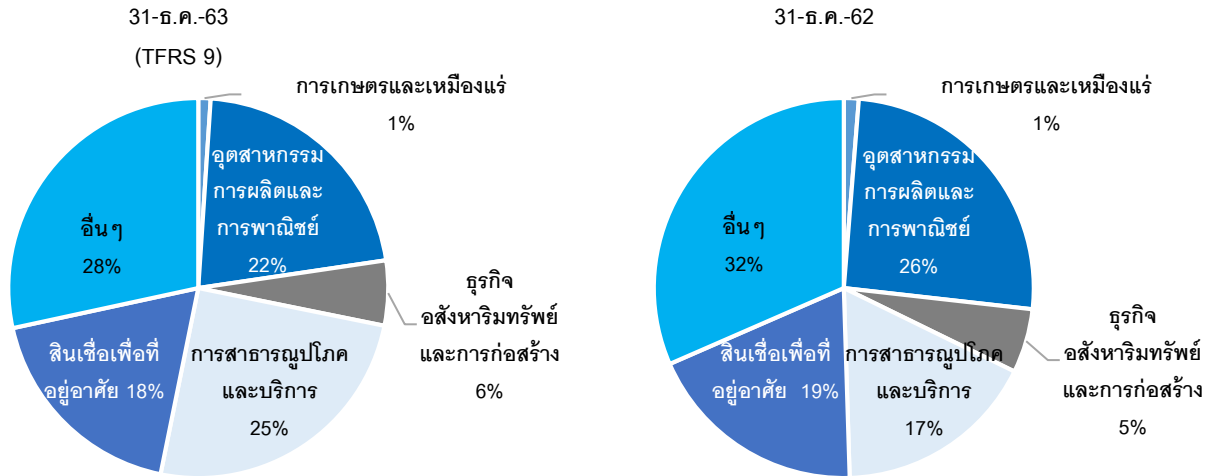
การจัดประเภทของสินทรัพย์ทางการเงินฯ และเงินลงทุนสุทธิ

งบการเงินรวม	31 ธ.ค. 63 (TFRS 9)	30 ก.ย. 63 (TFRS 9)	หน่วย : ล้านบาท
			เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ
สินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน	13,724	20,216	(32.1)
เงินลงทุนสุทธิ	316,988	313,389	1.1
- เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่วัดมูลค่าด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย	1,740	1,765	(1.4)
- เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	300,505	297,261	1.1
- เงินลงทุนในตราสารทุนที่กำหนดให้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	14,743	14,363	2.6
รวมสินทรัพย์ทางการเงินฯ และเงินลงทุนสุทธิ	330,712	333,605	(0.9)

งบการเงินรวม	หน่วย : ล้านบาท	
	31 ธ.ค. 62	
เงินลงทุนสุทธิ	395,228	
- เงินลงทุนเพื่อค้า	48,252	
- เงินลงทุนเพื่อขาย	344,198	
- ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด	1,737	
- เงินลงทุนทั่วไป	1,041	
รวมเงินลงทุนสุทธิ	395,228	

เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้

เงินให้สินเชื่อจำแนกตามประเภทธุรกิจ

เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ของธนาคารและบริษัทย่อย (หลังหักรายได้รอตัดบัญชี) เท่ากับ 2,334,842 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.7 จากสิ้นปี 2562 โดยส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นจากลูกค้าภาครัฐ และสินเชื่อรายย่อย และเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 จาก ณ 30 กันยายน 2563 จากลูกค้าทุกกลุ่ม

งบการเงินรวม	31 ธ.ค. 63 (TFRS 9)	30 ก.ย. 63 (TFRS 9)	หน่วย : ล้านบาท	
			เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ
เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้	2,335,241	2,281,882	2.3	11.7
หัก รายได้รอตัดบัญชี	399	399	(0.2)	(15.2)
บวก ดอกเบี้ยค้างรับ	16,199	13,358	21.3	214.0
หัก ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ⁽¹⁾	150,528	145,221	3.7	11.3
เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้และดอกเบี้ยค้างรับสุทธิ	2,200,513	2,149,620	2.4	12.3

(1) ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นสำหรับเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ (รวมขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขใหม่) หรือ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และค่าเผื่อการปรับมูลค่าจากการปรับโครงสร้างหนี้ ตามงบการเงิน

เงินให้สินเชื่อของธนาคารตามประเภทของผู้กู้ (งบการเงินรวม)

หน่วย : ล้านบาท

งบการเงินรวม	31 ธ.ค. 63 (IFRS 9)		30 ก.ย. 63 (IFRS 9)		เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	31 ธ.ค. 62		เพิ่ม/(ลด) ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	
สินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่	639,930	27.4	633,977	27.8	0.9	650,266	31.1	(1.6)
สินเชื่อรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ	367,293	15.7	358,227	15.7	2.5	182,986	8.8	100.7
สินเชื่อวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม ⁽¹⁾	335,857	14.4	321,172	14.1	4.6	332,447	15.9	1.0
สินเชื่อรายย่อย	991,804	42.5	968,134	42.4	2.4	924,268	44.2	7.3
- สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย	430,281	18.4	423,690	18.6	1.6	396,035	18.9	8.6
- สินเชื่อส่วนบุคคล	496,443	21.3	484,257	21.2	2.5	464,138	22.2	7.0
- สินเชื่อบัตรเครดิต	59,990	2.6	54,464	2.4	10.1	56,653	2.7	5.9
- สินเชื่อ KTB Leasing	5,090	0.2	5,723	0.2	(11.0)	7,442	0.4	(31.6)
สินเชื่ออื่นๆ	357	0.0	372	0.0	(4.1)	375	0.0	(4.7)
รวมสินเชื่อ (ตามงบการเงิน)	2,335,241	100.0	2,281,882	100.0	2.3	2,090,342	100.0	11.7

 (1) สินเชื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: สินเชื่อที่ให้แก่ธุรกิจที่มีจำนวนการจ้างงาน ≤ 200 คน และจำนวนสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดิน ≤ 200 ลบ.

คุณภาพสินทรัพย์
การจัดชั้นสินเชื่อและค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

หน่วย : ล้านบาท

งบการเงินรวม	31 ธ.ค. 63 (IFRS 9)	30 ก.ย. 63 (IFRS 9)	31 ธ.ค. 62
Gross NPL ⁽¹⁾	107,138	110,662	102,659
Gross NPL Ratio	ร้อยละ 3.81	ร้อยละ 4.21	ร้อยละ 4.33
ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่ คาดว่าจะเกิดขึ้น (รวม) ⁽²⁾	157,854	150,102	135,268
Coverage Ratio ⁽³⁾	ร้อยละ 147.3	ร้อยละ 135.6	ร้อยละ 131.8

(1) Gross NPLs เฉพาะต้นเงินหักรายได้รอดตัดบัญชี รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน

 (2) ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (รวม) = ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นสำหรับรายการระหว่างตลาดเงิน เงินให้สินเชื่อแก่
 ลูกหนี้ และภาระผูกพันที่จะให้สินเชื่อและสัญญาค้ำประกันทางการเงิน
 ทั้งนี้ ณ 31 ธ.ค. 2562 ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (รวม) = ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของสินเชื่อ (รวมค่าเผื่อการ
 ปรับมูลค่าจากการปรับโครงสร้างหนี้)

 (3) Coverage Ratio = ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นสำหรับรายการระหว่างตลาดเงิน เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ และภาระผูกพันที่จะให้สินเชื่อ
 และสัญญาค้ำประกันทางการเงิน / Gross NPLs

ทั้งนี้ ณ 31 ธ.ค. 2562 Coverage ratio = ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของสินเชื่อ / Gross NPLs

หน่วย : ล้านบาท

งบการเงินรวม	31 ธ.ค. 63 (IFRS 9)	
	เงินให้สินเชื่อและ ดอกเบี้ยค้างรับ ⁽¹⁾	ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่ คาดว่าจะเกิดขึ้น ⁽²⁾
จำแนกตามประเภทการจัดชั้น		
สินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (Performing)	2,013,375	32,093
สินทรัพย์ทางการเงินที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (Under - performing)	223,501	41,627
สินทรัพย์ทางการเงินที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต (Non - performing)	109,407	74,204
สินทรัพย์ทางการเงินที่ใช้วิธีอย่างง่ายในการคำนวณผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นตลอดอายุ (Lifetime ECL - simplified approach) ⁽³⁾	4,758	2,604
รวม	2,351,041	150,528

(1) เงินให้สินเชื่อหักรายได้รอตัดบัญชี รวมดอกเบี้ยค้างรับ และรายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ

(2) ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นสำหรับเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ (รวมขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขใหม่) ตามงบการเงิน

(3) Lifetime ECL – simplified approach เป็นรายการของบริษัทย่อยซึ่งรับรู้ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุของลูกหนี้ตามสัญญาเช่า

หน่วย : ล้านบาท

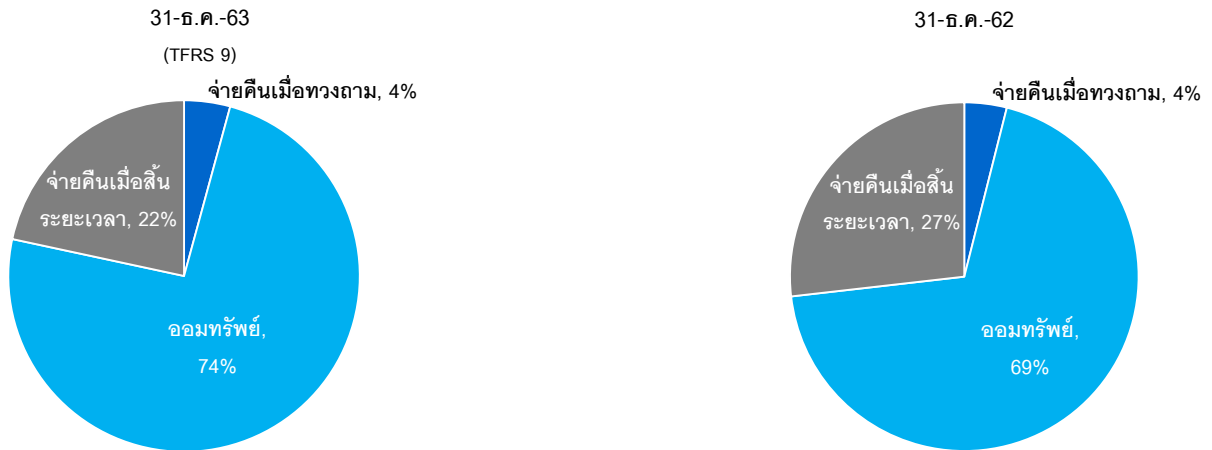
งบการเงินรวม	31 ธ.ค. 62		
	เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ย ค้างรับ	ยอดสุทธิที่ใช้ในการตั้งค่า เผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
1. การจัดชั้นสินเชื่อ			
จัดชั้นปกติ	1,923,616	883,841	13,908
จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	68,696	30,545	8,478
จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	12,780	6,429	6,433
จัดชั้นสงสัย	12,647	4,527	4,547
จัดชั้นสงสัยจะสูญ	77,294	37,398	37,403
รวม	2,095,033	962,740	70,769
เงินสำรองส่วนเกิน			64,459
2. ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญรวม⁽¹⁾			135,268

(1) ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อการปรับมูลค่าจากการปรับโครงสร้างหนี้ ตามงบการเงิน

ธนาคารและบริษัทย่อยมี Gross NPLs ณ 31 ธันวาคม 2563 เท่ากับ 107,138 ล้านบาท โดยมีอัตราส่วนสินเชื่อ
ด้อยคุณภาพก่อนหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม (NPLs Ratio-Gross) ร้อยละ 3.81 ปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเทียบกับ
ณ 30 กันยายน 2563 ที่เท่ากับร้อยละ 4.21 และ ณ 31 ธันวาคม 2562 เท่ากับ ร้อยละ 4.33 อีกทั้ง ได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ
ถึงปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และภาวะเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ
คุณภาพสินเชื่อ จึงได้ตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระดับสูง ส่งผลให้ Coverage Ratio เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ
147.3 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 เทียบกับร้อยละ 135.6 ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 และร้อยละ 131.8 ณ 31 ธันวาคม 2562

เงินรับฝาก

เงินรับฝากจำแนกตามประเภท

ธนาคารและบริษัทย่อยมีเงินรับฝาก เท่ากับ 2,463,225 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.3 จาก ณ 31 ธันวาคม 2562 โดยเพิ่มขึ้นจากเงินฝากออมทรัพย์ เมื่อเทียบกับ ณ 30 กันยายน 2563 เงินรับฝากเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 จากเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถาม โดยมีสัดส่วนเงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถามและเงินฝากออมทรัพย์ต่อเงินฝากรวม (CASA) เท่ากับร้อยละ 78 ทั้งนี้ สัดส่วนเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ (หลังหักรายได้รอดตัดบัญชี) ต่อเงินรับฝาก ที่เท่ากับร้อยละ 94.79 ลดลงเมื่อเทียบกับร้อยละ 98.66 ณ 30 กันยายน 2563 และลดลงจาก ร้อยละ 96.94 ณ 31 ธันวาคม 2562

แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน

หน่วย : ล้านบาท

	31 ธ.ค. 63 (IFRS 9)		30 ก.ย. 63 (IFRS 9)		เพิ่ม/(ลด)	31 ธ.ค. 62		เพิ่ม/(ลด)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ
รายการระหว่างธนาคารและตลาด เงินสุทธิ (สินทรัพย์)	516,792	15.5	378,050	12.2	36.7	338,771	11.2	52.5
สินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วย มูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือ ขาดทุน	13,724	0.4	20,216	0.6	(32.1)	N/A	N/A	N/A
เงินลงทุนสุทธิ และเงินลงทุนใน บริษัทร่วมสุทธิ	346,388	10.4	341,357	11.0	1.5	426,174	14.2	(18.7)
เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ (หักรายได้รอ ตัดบัญชี)	2,334,842	70.2	2,281,483	73.5	2.3	2,089,873	69.4	11.7
หัก ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่ คาดว่าจะเกิดขึ้น ⁽¹⁾	150,528	(4.5)	145,221	(4.7)	3.7	135,268	(4.5)	11.3
สินทรัพย์อื่นๆ	266,562	8.0	228,590	7.4	16.6	292,666	9.7	(8.9)
สินทรัพย์	3,327,780	100.0	3,104,475	100.0	7.2	3,012,216	100.0	10.5
เงินรับฝาก	2,463,225	74.0	2,312,538	74.5	6.5	2,155,865	71.6	14.3
รายการระหว่างธนาคารและตลาด เงินสุทธิ (หนี้สิน)	274,566	8.2	221,601	7.1	23.9	215,823	7.2	27.2
ตราสารหนี้ที่ออกและเงินกู้ยืม	86,564	2.6	88,631	2.9	(2.3)	96,841	3.2	(10.6)
หนี้สินอื่นๆ	148,361	4.5	131,955	4.2	12.4	195,361	6.5	(24.1)
รวมส่วนของเจ้าของ	355,064	10.7	349,750	11.3	1.5	348,326	11.5	1.9
- ส่วนของบริษัทใหญ่	343,466	10.3	338,873	10.9	1.4	338,287	11.2	1.5
- ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจ ควบคุม	11,598	0.4	10,877	0.4	6.6	10,039	0.3	15.5
หนี้สินและส่วนของเจ้าของ	3,327,780	100.0	3,104,475	100.0	7.2	3,012,216	100.0	10.5
อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ (หลังหักรายได้รอตัดบัญชี) ต่อเงินรับฝาก (ร้อยละ)	94.79		98.66			96.94		

(1) ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นสำหรับเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ (รวมขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขใหม่) หรือ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อการปรับมูลค่าจากการปรับโครงสร้างหนี้ ตามงบการเงิน

แหล่งเงินทุนที่สำคัญของธนาคารและบริษัทย่อย ณ 31 ธันวาคม 2563 ประกอบด้วยเงินรับฝากร้อยละ 74.0 และแหล่งเงินทุนอื่นๆ อาทิ ส่วนของเจ้าของ การกู้ยืมระหว่างธนาคาร และตราสารหนี้ที่ออกและเงินกู้ยืม โดยตราสารหนี้ที่ออกและเงินกู้ยืม ลดลงจากสิ้นปี 2562 เนื่องจากมีการไถ่ถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิสกุลเงินริงกิตมาเลเซีย จำนวน 1 พันล้านริงกิตมาเลเซีย ทั้งนี้ ธนาคารใช้เงินทุนร้อยละ 70.2 ในการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ (หลังหักรายได้รอตัดบัญชี) ใช้เงินทุนร้อยละ 15.5 ในรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงินสุทธิ และใช้เงินทุนร้อยละ 10.4 ในเงินลงทุนสุทธิและเงินลงทุนในบริษัทร่วมสุทธิ

ส่วนของเจ้าของ

ส่วนของเจ้าของรวม (ส่วนที่เป็นของธนาคาร) ณ 31 ธันวาคม 2563 เท่ากับ 343,466 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 เมื่อเทียบกับ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 เมื่อเทียบกับ ณ 30 กันยายน 2563

มูลค่าหุ้นทางบัญชี (ส่วนที่เป็นของธนาคาร) เท่ากับ 24.57 บาทต่อหุ้น เพิ่มขึ้นจาก 24.20 บาทต่อหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และเพิ่มขึ้นจาก 24.24 บาทต่อหุ้น ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

เงินกองทุนตามกฎหมาย

เงินกองทุนตามกฎหมาย (กลุ่มธุรกิจทางการเงิน)

หน่วย : ล้านบาท

กลุ่มธุรกิจทางการเงิน ⁽¹⁾	31 ธ.ค. 63 ⁽³⁾ (IFRS 9)		30 ก.ย. 63 ⁽³⁾ (IFRS 9)		อัตราขั้นต่ำ ที่กำหนด โดย ธปท. สำหรับปี 2563 (ร้อยละ) ⁽²⁾	31 ธ.ค. 62 ⁽³⁾		อัตราขั้นต่ำ ที่กำหนด โดย ธปท. สำหรับปี 2562 (ร้อยละ) ⁽²⁾
	จำนวน	อัตรา เงินกองทุน ต่อสินทรัพย์ เสี่ยง (ร้อยละ)	จำนวน	อัตรา เงินกองทุน ต่อสินทรัพย์ เสี่ยง (ร้อยละ)		จำนวน	อัตรา เงินกองทุน ต่อสินทรัพย์ เสี่ยง (ร้อยละ)	
เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของ	314,467	15.73	307,392	15.45	>8.000	304,705	15.19	>7.500
เงินกองทุนชั้นที่ 1	315,755	15.79	308,451	15.51	>9.500	305,805	15.24	>9.000
เงินกองทุนชั้นที่ 2	66,349		66,095			75,534		
รวมเงินกองทุน	382,104	19.11	374,546	18.83	>12.000	381,339	19.01	>11.500
สินทรัพย์ถ่วงน้ำหนักตาม ความเสี่ยง	1,999,516		1,989,037			2,006,423		

- (1) งบการเงินภายใต้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงิน จัดทำภายใต้หลักเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยกลุ่มธุรกิจทางการเงินนี้จะไม่รวมถึงบริษัทที่ ประกอบธุรกิจประกันภัยหรือประกันชีวิต และบริษัทที่ถือหุ้นน้อยกว่าร้อยละ 50
- (2) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่ม เพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤต (Conservation Buffer) โดยให้ทยอยดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มจากอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำอีกมากกว่า 0.625% ในแต่ละปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป จนครบซึ่งมากกว่า 2.50% ในวันที่ 1 มกราคม 2562 นอกจากนี้ ตามประกาศ ธปท. ที่สนส. 16/2560 และ 17/2560 ระบุว่าธนาคารเป็น 1 ใน 5 ธนาคารพาณิชย์ที่มีน้อยต่อความเสี่ยงเชิงระบบในประเทศ และกำหนดให้ต้องมีอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำเพิ่มเติม เพื่อเป็นเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสียหายสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่มีน้อยความเสี่ยงเชิงระบบในประเทศ (Higher loss absorbency) โดยให้ธนาคารทยอยดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสียหายสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่มีน้อยต่อความเสี่ยงเชิงระบบในประเทศ ที่ร้อยละ 0.5 ของสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2562 และดำรงเพิ่มเป็นร้อยละ 1 ของสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป
- (3) ข้อมูลเงินกองทุนและอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จัดทำตามเกณฑ์และวิธีการตามประกาศ ธปท.

เงินกองทุนตามกฎหมาย (งบเฉพาะธนาคาร)

หน่วย : ล้านบาท

งบเฉพาะธนาคาร ⁽¹⁾	31 ธ.ค. 63 ⁽²⁾ (IFRS 9)		30 ก.ย. 63 ⁽²⁾ (IFRS 9)		อัตราขั้นต่ำ ที่กำหนด โดย ธปท. สำหรับปี 2563 (ร้อยละ) ⁽¹⁾	31 ธ.ค. 62 ⁽²⁾		อัตราขั้นต่ำ ที่กำหนด โดย ธปท. สำหรับปี 2562 (ร้อยละ) ⁽¹⁾
	จำนวน	อัตรา เงินกองทุน ต่อสินทรัพย์ เสี่ยง (ร้อยละ)	จำนวน	อัตรา เงินกองทุน ต่อสินทรัพย์ เสี่ยง (ร้อยละ)		จำนวน	อัตรา เงินกองทุน ต่อสินทรัพย์ เสี่ยง (ร้อยละ)	
เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น	293,683	15.35	286,893	15.01	>8.000	285,462	14.80	>7.500
เงินกองทุนชั้นที่ 1	293,683	15.35	286,893	15.01	>9.500	285,462	14.80	>9.000
เงินกองทุนชั้นที่ 2	65,332		65,167			74,616		
รวมเงินกองทุน	359,015	18.76	352,060	18.42	>12.000	360,078	18.66	>11.500
สินทรัพย์ถ่วงน้ำหนักตาม ความเสี่ยง	1,913,769		1,910,976			1,929,176		

(1) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่ม เพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤต (Conservation Buffer) โดยให้ทยอยดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มจากอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นต่ำอีกมากกว่า 0.625% ในแต่ละปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป จนครบซึ่งมากกว่า 2.50% ในวันที่ 1 มกราคม 2562 นอกจากนี้ ตามประกาศ ธปท. ที่สนส.16/2560 และ 17/2560 ระบุว่าธนาคารเป็น 1 ใน 5 ธนาคารพาณิชย์ที่มีนัยต่อความเสี่ยงเชิงระบบในประเทศ และกำหนดให้ต้องมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นต่ำเพิ่มเติม เพื่อเป็นเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสี่ยงสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่มีนัยต่อความเสี่ยงเชิงระบบในประเทศ (Higher loss absorbency) โดยให้ธนาคารทยอยดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสี่ยงสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่มีนัยต่อความเสี่ยงเชิงระบบในประเทศ ที่ร้อยละ 0.5 ของสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2562 และดำรงเพิ่มเป็น ร้อยละ 1 ของสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป

(2) ข้อมูลเงินกองทุนและอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จัดทำตามเกณฑ์และวิธีการตามประกาศ ธปท.

ณ 31 ธันวาคม 2563 กลุ่มธุรกิจทางการเงินมีเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น เท่ากับ 314,467 ล้านบาท (ร้อยละ 15.73 ของสินทรัพย์ถ่วงน้ำหนักตามความเสี่ยง) และมีเงินกองทุนชั้นที่ 1 เท่ากับ 315,755 ล้านบาท (ร้อยละ 15.79 ของสินทรัพย์ถ่วงน้ำหนักตามความเสี่ยง) โดยมีเงินกองทุนทั้งสิ้นเท่ากับ 382,104 ล้านบาท (ร้อยละ 19.11 ของสินทรัพย์ถ่วงน้ำหนักตามความเสี่ยง)

ณ 31 ธันวาคม 2563 ธนาคารมีเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น และมีเงินกองทุนชั้นที่ 1 (งบเฉพาะธนาคาร) เท่ากับ 293,683 ล้านบาท (ร้อยละ 15.35 ของสินทรัพย์ถ่วงน้ำหนักตามความเสี่ยง) โดยมีเงินกองทุนทั้งสิ้นเท่ากับ 359,015 ล้านบาท (ร้อยละ 18.76 ของสินทรัพย์ถ่วงน้ำหนักตามความเสี่ยง)

ทั้งนี้ ในวันที่ 6 กรกฎาคม 2563 ธนาคารได้ไถ่ถอนตราสารด้อยสิทธิสกุลเงินริงกิตมาเลเซีย จำนวน 1 พันล้านริงกิตมาเลเซีย โดยใช้สิทธิไถ่ถอนก่อนกำหนดทั้งจำนวน ซึ่งตราสารดังกล่าวนับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2

ธนาคารมีอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ถ่วงน้ำหนักตามความเสี่ยงในระดับที่แข็งแกร่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ของ ธปท. อีกทั้งธนาคารได้ประเมินความเสี่ยงของอัตราส่วนเงินกองทุนฯ ในอนาคตอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ของทางการ

ภาคผนวก
1) การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และผลกระทบ

ในวันที่ 1 มกราคม 2563 มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 9 เรื่องเครื่องมือทางการเงิน มีผลบังคับใช้และธนาคารได้เริ่มถือปฏิบัติ โดยการเปลี่ยนแปลงหลักจากการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงิน มีดังนี้

การเปลี่ยนแปลงตาม TFRS 9	มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับเดิม
<p>1. การจัดประเภทสินทรัพย์ทางการเงินเป็น 3 ประเภท โดยจัดประเภทตามโมเดลธุรกิจในการจัดการสินทรัพย์ทางการเงินและลักษณะของกระแสเงินสดตามสัญญาของสินทรัพย์ทางการเงิน ได้แก่</p> <p>1.1 ราคาทุนตัดจำหน่าย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อรับกระแสเงินสดตามสัญญา โดยเป็นการรับชำระเงินต้นและดอกเบี้ยจากยอดคงเหลือของเงินต้นในวันที่กำหนดได้แก่ เงินให้สินเชื่อ รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่ถือจนครบกำหนดเดิมเป็นส่วนใหญ่</p> <p>รับรู้รายการเมื่อแรกเริ่มด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ทำรายการ (Trade date) และวัดมูลค่าภายหลังด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายสุทธิจากค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (ถ้ามี)</p> <p>1.2 มูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น วัตถุประสงค์เพื่อรับกระแสเงินสดตามสัญญาและเพื่อขายสินทรัพย์ทางการเงิน โดยเป็นการรับชำระเงินต้นและดอกเบี้ยจากจำนวนเงินต้นคงค้างในวันที่กำหนด ซึ่งประกอบด้วยเงินลงทุนในตราสารหนี้เดิมเป็นส่วนใหญ่และตราสารทุน</p> <p>รับรู้รายการเมื่อแรกเริ่มด้วยมูลค่ายุติธรรม และวัดมูลค่าภายหลังด้วยมูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรม จะแสดงเป็นรายการในส่วนของเจ้าของผ่านกำไรเบ็ดเสร็จอื่น จนกว่าจะจำหน่าย</p> <p>1.3 มูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อรับกระแสเงินสดตามสัญญา ทำให้เกิดกระแสเงินสดซึ่งไม่ได้เป็นการจ่ายชำระเพียงเงินต้นและดอกเบี้ยจากยอดคงเหลือของเงินต้นในวันที่กำหนด</p> <p>รับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมและวัดมูลค่าในภายหลังด้วยมูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรม และกำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการขายรับรู้เป็นกำไร (ขาดทุน) สุทธิจากเครื่องมือทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน</p>	<p>การจัดประเภทตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดหลักทรัพย์เพื่อค้า หลักทรัพย์เพื่อขาย และเงินลงทุนทั่วไป</p>

การเปลี่ยนแปลงตาม TFRS 9	มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับเดิม
<p>2. การรับรู้รายได้ (สินทรัพย์ทางการเงิน)</p> <p>รับรู้รายได้ดอกเบี้ยด้วยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective Interest Rate : EIR) คำนวณโดยคำนึงถึงส่วนลดหรือส่วนเกินในการได้มาซึ่งสินทรัพย์ และค่าธรรมเนียม ตลอดจนต้นทุนที่เป็นส่วนหนึ่งของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง</p>	<p>ธนาคารรับรู้ดอกเบี้ยรับและดอกเบี้ยจ่ายด้วยวิธีอัตราดอกเบี้ยตามสัญญา (Contract rate) และรับรู้ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องเต็มจำนวนโดยทันที</p>
<p>3. ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของสินทรัพย์ทางการเงิน</p> <p>3.1 พิจารณาผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุของเครื่องมือทางการเงิน รวมถึงการพิจารณาข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีการคาดการณ์ในอนาคต (forward-looking)</p> <p>3.2 รับรู้ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นสำหรับสินทรัพย์ทางการเงินประเภทหนี้ ซึ่งวัดมูลค่าด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย หรือด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงินสุทธิ (สินทรัพย์) - เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ - เงินลงทุนในตราสารหนี้ - ภาวะผูกพันเงินให้สินเชื่อและสัญญาค้ำประกันทางการเงิน <p>3.3 จัดกลุ่มสินทรัพย์ทางการเงิน 3 ชั้น (Three stage approach) พิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสินเชื่อ นับจากวันที่รับรู้รายการเริ่มแรกดังนี้</p> <p>3.3.1 <u>Stage 1</u> (Performing) เป็นกลุ่มที่ไม่มีความเสี่ยงด้านเครดิตเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ: ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายใน 12 เดือน (12 months ECL) (ดอกเบี้ยรับคำนวณจากมูลค่าตามบัญชีขั้นต้น โดยไม่มีการปรับลดผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Gross Carrying Amount))</p> <p>3.3.2 <u>Stage 2</u> (Under – performing) เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงด้านเครดิตเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ไม่มีการด้อยค่าด้านเครดิต : ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุ (Lifetime ECL) (ดอกเบี้ยรับคำนวณเช่นเดียวกับ Stage 1)</p> <p>3.3.3 <u>Stage 3</u> (Non – performing) เป็นกลุ่มที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต : ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต (รายได้ดอกเบี้ยจะคำนวณจากมูลค่าตามบัญชีสุทธิ (Net carrying amount))</p>	<p>3.1 ประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์ประวัติการชำระหนี้และการคาดการณ์เกี่ยวกับการชำระหนี้ในอนาคตของลูกค้า</p>

การเปลี่ยนแปลงตาม TFRS 9	มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับเดิม
<p>4. ตราสารอนุพันธ์และการบัญชีป้องกันความเสี่ยง แบ่งออกเป็น</p> <p>4.1 การป้องกันความเสี่ยงในมูลค่ายุติธรรม</p> <p>4.2 การป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด</p>	<p>ใช้อนุพันธ์ในการป้องกันความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน และอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อธนาคาร (Banking Book) โดยรายการที่เป็นดอกเบี้ยบันทึกตามวิธีเกณฑ์คงค้าง ส่วนรายการที่เป็นอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจะบันทึกบัญชีโดยการแปลงค่าด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน</p>

การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินกลุ่มเครื่องมือทางการเงิน และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า มาถือปฏิบัติมีผลกระทบต่องบการเงินของธนาคารและบริษัทย่อยอย่างไม่เป็นสาระสำคัญ ธนาคารฯ และบริษัทย่อยได้ปรับผลสะสมจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีดังกล่าวโดยปรับปรุงกับกำไรสะสม ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 โดยมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 ไม่มีผลกระทบต่อกำไรสะสม

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงข้างต้นไม่ได้มีการปรับย้อนหลังเพื่อเปรียบเทียบและส่งผลกระทบในการวิเคราะห์งบการเงิน ดังนี้

1. รับรู้รายได้ดอกเบี้ยรับ โดยคำนึงถึงส่วนลด ส่วนเกินในการได้มาซึ่งสินทรัพย์ ค่าธรรมเนียม และต้นทุนที่เกี่ยวข้องของสินทรัพย์ทางการเงินโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective Interest Rate : EIR) และทยอยตัดจำหน่ายเป็นรายได้ดอกเบี้ยตลอดช่วงระยะเวลาของสินทรัพย์ทางการเงิน จากเดิมที่รับรู้รายได้ดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยตามสัญญา (Contract rate) และรับรู้ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องเต็มจำนวนโดยทันที โดยส่งผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยรับจากสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (Earning Asset Yield) และ รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (Net Interest Margin : NIM) และรายได้ค่าธรรมเนียม

รับรู้รายได้ดอกเบี้ยของเงินลงทุนในตราสารหนี้ตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุการลงทุน ซึ่งไม่มีผลแตกต่างที่เป็นสาระสำคัญจากวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

2. การวัดมูลค่าจากเครื่องมือทางการเงิน จะแสดงภายใต้ รายการกำไร (ขาดทุน) จากเครื่องมือทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ซึ่งประกอบด้วยกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่าย การวัดมูลค่ายุติธรรม หรือการโอนเปลี่ยนแปลงประเภทของสินทรัพย์ทางการเงิน จากการซื้อขายและแปลงค่าของสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ และกำไร (ขาดทุน) สุทธิจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรม หรือการตัดรายการของเครื่องมือทางการเงินที่กำหนดให้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน จากเดิมที่แสดงเป็นส่วนหนึ่งของ รายการกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุน ในส่วนของรายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ

3. การพิจารณาค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของสินทรัพย์ทางการเงิน ตามการจัดกลุ่มใหม่เป็น 3 Stages จากเดิมที่ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามการจัดชั้นของสินเชื่อตามเกณฑ์ของ ธปท. (แบ่งเป็น 5 ระดับ) รวมถึงการขยายการพิจารณา ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของสินทรัพย์ทางการเงิน อาทิ ภาวะผู้ถ่วงหนี้สินเชื่อและสัญญาค้ำประกันทางการเงิน เป็นต้น จากเดิมที่มีเพียงค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามการจัดชั้นของสินเชื่อ เมื่อได้รับหนี้สูญรับคืน ธนาคารจะรับรู้เป็นรายได้

II) มาตรการความช่วยเหลือของธนาคารจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19

มาตรการความช่วยเหลือของธนาคาร

ธนาคารตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการพยุงเศรษฐกิจ จึงได้มีมาตรการช่วยเหลือให้แก่ลูกค้าของธนาคาร (ปรับปรุงล่าสุดเมื่อ 27 เมษายน 2563) โดยสรุปดังนี้

- สินเชื่อรายย่อย ทั้งสินเชื่อบุคคลภายใต้กำกับ (อาทิ สินเชื่อ Smart Money สินเชื่ออเนกประสงค์ 5 Plus) และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (อาทิ สินเชื่อ Home Easy Cash) (วงเงิน ไม่เกิน 3 ล้านบาท) ธนาคารพักชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยนาน 4 เดือน พร้อมลดอัตราดอกเบี้ยลง 0.25% ต่อปี จากสัญญาเดิมนาน 4 เดือน
- นอกจากนี้ สินเชื่อบุคคลและสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ที่มีเอกสารแสดงรายได้ลดลง ธนาคารพักชำระหนี้เงินต้น (ชำระเฉพาะดอกเบี้ย) นาน 6 เดือน พร้อมลดอัตราดอกเบี้ยลง 0.25% ต่อปี จากสัญญาเดิมนาน 6 เดือน
- สินเชื่อธุรกิจ (วงเงินไม่เกิน 100 ล้านบาท) ธนาคารพักชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยนาน 6 เดือนแบบอัตโนมัติ
- สินเชื่อธุรกิจขนาดกลางขึ้นไป ที่มีเอกสารแสดงรายได้ลดลง ธนาคารพักชำระหนี้เงินต้นวงเงินสินเชื่อระยะยาว (Term loan) สูงสุด 12 เดือน ขยายระยะเวลาชำระหนี้สำหรับตัวสัญญาใช้เงิน (P/N) และสินเชื่อเพื่อการค้าต่างประเทศ (Trade finance) สูงสุด 6 เดือน
- สนับสนุนสินเชื่อใหม่ (Soft loan) เพื่อเสริมสภาพคล่องให้แก่ลูกค้าธุรกิจ (วงเงินไม่เกิน 500 ล้านบาท) โดยมีวงเงินกู้สูงสุดไม่เกิน 20% ของยอดหนี้คงค้าง ณ 31 ธันวาคม 2562 ระยะเวลากู้สูงสุด 5 ปี ที่อัตราดอกเบี้ย 2 ปีแรก 2.0% ต่อปี โดยพักชำระหนี้เงินต้นสูงสุด 12 เดือน ไม่ต้องชำระดอกเบี้ย 6 เดือนแรก และการเข้าร่วมมาตรการสนับสนุนสินเชื่อใหม่ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามเงื่อนไขที่กำหนด
- การปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่ออัตรา MLR MOR และ MRR ลงอย่างต่อเนื่องจากสิ้นปีที่ผ่านมาถึงไตรมาสที่ 2/2563 (ล่าสุดปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ มีผลเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2563) รวม -0.65% ถึง -1.05%

โดยมาตรการต่างๆ นี้จะช่วยบรรเทาภาระหนี้ รวมถึงเพิ่มสภาพคล่องในปัจจุบัน ประกอบกับการเข้าดูแลลูกค้าอย่างใกล้ชิดเพื่อพิจารณาถึงโครงสร้างทางการเงินของธุรกิจ ควบคู่กับการพิจารณาปรับโครงสร้างหนี้ในเชิงป้องกัน (pre-emptive) เพื่อช่วยเหลือลูกค้าเพิ่มเติม

มาตรการช่วยเหลือระยะที่ 2 ของ ธปท.

ธปท. ได้ออกมาตรการช่วยเหลือลูกค้ารายย่อยที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ระยะที่ 2 สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. การลดเพดานดอกเบี้ย ค่าบริการต่างๆ และเบี้ยปรับ (ดอกเบี้ย) สำหรับบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ (มีผลตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2563) มีรายละเอียดดังนี้

ประเภท	เพดานเดิม (ร้อยละต่อปี)	เพดานใหม่ (ร้อยละต่อปี)
1. บัตรเครดิต	18	16
2. สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ		
- วงเงินหมุนเวียน	28	25
- ผ่อนชำระเป็นงวด	28	25
- จำนำทะเบียนรถ	28	24

2. การขยายวงเงินบัตรเครดิตและสินเชื่อบุคคลภายใต้การกำกับ (มีผลตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2563)

สำหรับลูกค้าที่มีความจำเป็นต้องใช้วงเงินเพิ่มเติม และมีพฤติกรรมชำระหนี้ที่ดียังต่อเนื่อง ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 30,000 บาท ขยายวงเงินจากเดิม 1.5 เท่า เป็น 2 เท่าของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นการชั่วคราว ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564

3. มาตรการเพิ่มเติมการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยขั้นต่ำระยะที่ 2 (มีผลตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2563)

ขยายขอบเขตและระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 และไม่เป็น NPLs ณ วันที่ 1 มีนาคม 2563 โดยต้องจัดให้มีทางเลือกความช่วยเหลือขั้นต่ำให้ลูกค้าที่ได้รับผลกระทบได้เลือกตามประเภทสินเชื่อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเภท	มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ขั้นต่ำ
1. บัตรเครดิต	เปลี่ยนเป็นสินเชื่อที่มีระยะเวลา 48 งวด หรือ ขยายระยะเวลาตามความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยไม่เกิน ร้อยละ 12 ต่อปี
2. สินเชื่อบุคคลภายใต้การกำกับ ที่มีลักษณะวงเงินหมุนเวียน เช่น บัตรกดเงินสด	1. ลดอัตราผ่อนชำระขั้นต่ำ ตามความสามารถในการชำระหนี้ หรือ 2. เปลี่ยนเป็นสินเชื่อที่มีระยะเวลา 48 งวด หรือ ขยายระยะเวลาตามความสามารถในการชำระหนี้ โดยคิดดอกเบี้ยไม่เกิน ร้อยละ 22 ต่อปี
3. สินเชื่อส่วนบุคคลที่ผ่อนชำระเป็นงวด และสินเชื่อจำนำทะเบียนรถ	ลดค้างงวดอย่างน้อย ร้อยละ 30 ของค้างงวดเดิม โดยคิดอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 22 ต่อปี
4. สินเชื่อเช่าซื้อ	1. พักชำระค้างงวด (เงินต้นและดอกเบี้ย) 3 เดือน หรือ 2. ลดค้างงวดโดยการขยายระยะเวลาการชำระหนี้
5. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย หรือสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน	1. พักชำระค้างงวด (เงินต้นและดอกเบี้ย) 3 เดือน หรือ 2. พักชำระเงินต้น 3 เดือน และพิจารณาลดดอกเบี้ยตามความเหมาะสม หรือ 3. ลดค้างงวดโดยขยายระยะเวลาการชำระหนี้

ทั้งนี้ ลูกค้าที่ต้องการความช่วยเหลือสามารถแจ้งความประสงค์ผ่านช่องทางต่างๆ ของธนาคาร เช่น แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ Call center หรือส่งข้อความ SMS

แนวทางช่วยเหลือลูกหนี้ SME ภายหลังจากสิ้นสุดมาตรการชะลอการชำระหนี้ตามพระราชกำหนด

ธปท. ได้มีประกาศเพิ่มเติม ในวันที่ 16 ตุลาคม 2563 โดยพิจารณาถึงการที่สถาบันการเงินได้ให้ความช่วยเหลือแก่ลูกค้า SME ตามพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยการพักชำระหนี้ ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ 22 ต.ค. 2563 ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดยังมีความไม่แน่นอนสูง ธปท. จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. พิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่ลูกค้าตามความสามารถในการชำระหนี้ โดยหากสถาบันการเงินอยู่ระหว่างพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ให้สถาบันการเงินคงการจัดชั้นลูกหนี้ SME ตามการจัดชั้นลูกหนี้ก่อนเข้าร่วมมาตรการ จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2563
2. กรณีสถาบันการเงินยังไม่สามารถประเมินกระแสเงินสดของลูกค้า SME ได้อย่างชัดเจน สถาบันการเงินสามารถให้ความช่วยเหลือโดยการพักชำระหนี้เงินต้นและ/หรือดอกเบี้ยตามความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าแต่ละราย โดยไม่เกิน 6 เดือน นับจากสิ้นปี 2563

ทั้งนี้ ระยะเวลาของการคงการจัดชั้นของลูกหนี้และการพักชำระหนี้ไม่ถือเป็นเหตุแห่งการผิดเงื่อนไขการชำระตามสัญญา

นอกจากนี้ ในวันที่ 16 ตุลาคม ดังกล่าว ธปท. ได้ประกาศขยายระยะเวลาให้สถาบันการเงินยื่นคำขอกู้ยืมเงินต่อ ธปท. (soft loan) ออกไปอีกเป็นระยะเวลา 6 เดือน พร้อมขยายคุณสมบัติของผู้ประกอบการที่ได้รับสินเชื่อ soft loan ให้ครอบคลุมถึงบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI)

มาตรการ ธปท. เพิ่มเติม

จากการพิจารณาถึงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งยังไม่คลี่คลายลง และยังมีความไม่แน่นอนสูง ในวันที่ 18 มิถุนายน 2563 ธปท. ขอให้ธนาคารพาณิชย์ดักจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลจากผลการดำเนินงานในปี 2563 รวมถึงการงดซื้อหุ้นคืน และให้ธนาคารพาณิชย์จัดทำแผนบริหารจัดการเงินระดับเงินกองทุนสำหรับระยะ 1-3 ปีข้างหน้า เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์รักษาระดับเงินกองทุนให้เข้มแข็งและรองรับการดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ธปท. ได้มี “โครงการ DR BIZ การเงินร่วมใจ ธุรกิจไทยมั่นคง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ธุรกิจที่มีเจ้าหนี้สถาบันการเงินหลายรายให้มีกลไกในการจัดการหนี้กับสถาบันการเงินทุกแห่งได้ อย่างบูรณาการ และเหมาะสมกับศักยภาพของลูกหนี้ รวมถึงมีแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้รายย่อยด้วยวิธีการรวมหนี้ (Debt consolidation) เพื่อช่วยปรับโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้รายย่อยที่ยังคงมีศักยภาพในการชำระหนี้ โดยเป็นการรวมสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อรายย่อยประเภทอื่น อาทิ บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ สินเชื่อเช่าซื้อ โดยใช้ประโยชน์จากหลักประกันในส่วน of สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่มีเหลืออยู่

ในวันที่ 29 ตุลาคม 2563 ธปท. ได้มีประกาศ เรื่องการคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ และการตัดชำระหนี้เพื่อลดการเกิดหนี้ โดยคุณภาพ ลดภาระหนี้ของประชาชน และสนับสนุนการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ โดยมีแนวปฏิบัติที่สำคัญ 3 เรื่อง ดังนี้

แนวปฏิบัติ	ผู้ให้บริการทางการเงิน	วันเริ่มมีผลบังคับใช้
1. การคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ บนฐานของเงินต้นที่ผิดนัดจริง โดยไม่รวมส่วนของเงินต้นของค้างงวดในอนาคตที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สถาบันการเงิน และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ▪ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ▪ บริษัทที่ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล ภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน 	1 เมษายน 2564
2. การกำหนดอัตราดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยตามสัญญาบวกไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ บริษัทที่ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อย เพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน ▪ บริษัทบริหารสินทรัพย์ 	1 กรกฎาคม 2564
3. การกำหนดลำดับการตัดชำระหนี้ โดยให้นำไปจ่ายค่าธรรมเนียม ดอกเบี้ย และเงินต้นของยอดหนี้ที่ค้างชำระนานที่สุดก่อน	ผู้ให้บริการทางการเงินทุกแห่ง	1 กรกฎาคม 2564

ทั้งนี้ สามารถพิจารณาขบวนหรือผ่อนปรนดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ สำหรับการผิดนัดชำระหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 1 เมษายน 2564

นอกจากนี้ ในวันที่ 22 ธันวาคม 2563 ธปท. ได้ปรับปรุงเกณฑ์การพิจารณาการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรค COVID-19 (soft loan) ให้มีความยืดหยุ่นโดยปรับนิยามคำว่า “กลุ่มธุรกิจ” โดยแยกพิจารณาความสัมพันธ์ของบุคคลธรรมดาออกจากนิติบุคคล พร้อมทั้งนับความสัมพันธ์ให้เหลือเพียงลำดับเดียวเพื่อให้ผู้ประกอบการ SME เข้าถึง Soft loan ได้ง่ายขึ้น อีกทั้งกำหนดให้ผู้ประกอบการ SME ยื่นขอกู้ soft loan ได้ไม่เกิน 2 ครั้ง จากเดิมที่กำหนดให้กู้ได้เพียงครั้งเดียว

นอกจากนี้ ในวันที่ 12 มกราคม 2564 ธปท. ได้พิจารณาถึงสถานการณ์แพร่ระบาดของ COVID-19 ระลอกใหม่ในประเทศไทยที่ขยายขอบเขตการแพร่ระบาดในวงกว้างและกระจายไปในหลายพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อลูกหนี้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น ธปท. จึงขอให้สถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และผู้ประกอบการธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน (ผู้ให้บริการทางการเงิน) เร่งช่วยเหลือลูกหนี้ตามแนวทางเพิ่มเติม เพื่อให้ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวได้รับความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. การขยายระยะเวลาแจ้งความประสงค์ขอรับความช่วยเหลือของลูกหนี้รายย่อย ได้จนถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2564 จากเดิมที่ให้ลูกหนี้แจ้งความประสงค์ขอรับความช่วยเหลือ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2563 ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ให้สินเชื่อมีการให้สินเชื่อแก่พนักงานหรือลูกจ้างของกิจการ ลูกหนี้สามารถสมัครขอรับความช่วยเหลือด้วย

ตนเอง หรือนายจ้างหรือเจ้าของกิจการสมัครขอรับความช่วยเหลือแทนลูกหนี้ได้ เช่น ในกรณีสินเชื่อสวัสดิการ หรือสินเชื่อรายย่อยอื่นๆ โดยต้องได้รับความยินยอมจากลูกหนี้ที่เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง เพื่อให้การขอรับความช่วยเหลือของลูกหนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์

การขยายระยะเวลามาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 มีรายละเอียดดังนี้

ประเภท	มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ชั้นต่ำ
1. บัตรเครดิต	เปลี่ยนเป็นสินเชื่อที่มีระยะเวลา 48 งวด หรือ ขยายระยะเวลาตามความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยไม่เกิน ร้อยละ 12 ต่อปี
2. สินเชื่อบุคคลภายใต้การกำกับ ที่มีลักษณะวงเงินหมุนเวียน เช่น บัตรกดเงินสด	1. ลดอัตราผ่อนชำระขั้นต่ำ ตามความสามารถในการชำระหนี้ หรือ 2. เปลี่ยนเป็นสินเชื่อที่มีระยะเวลา 48 งวด หรือ ขยายระยะเวลาตามความสามารถในการชำระหนี้ โดยคิดดอกเบี้ยไม่เกิน ร้อยละ 22 ต่อปี
3. สินเชื่อส่วนบุคคลที่ผ่อนชำระเป็นงวด และสินเชื่อจำนำทะเบียนรถ	ลดค้างวดอย่างน้อย ร้อยละ 30 ของค้างวดเดิม โดยคิดอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 22 ต่อปี
4. สินเชื่อเช่าซื้อ	1. พักชำระค้างวด (เงินต้นและดอกเบี้ย) 3 เดือน หรือ 2. ลดค้างวดโดยการขยายระยะเวลาการชำระหนี้
5. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย หรือสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน	1. พักชำระค้างวด (เงินต้นและดอกเบี้ย) 3 เดือน หรือ 2. พักชำระเงินต้น 3 เดือน และพิจารณาลดดอกเบี้ยตามความเหมาะสม หรือ 3. ลดค้างวด โดยขยายระยะเวลาการชำระหนี้

2. กรณีลูกหนี้ SMEs สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ยังคงสามารถให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ SMEs ที่มีคุณสมบัติได้รับการชะลอการชำระหนี้ตามพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของ COVID-19 โดยพิจารณาชะลอการชำระหนี้เงินต้นและ/หรือดอกเบี้ยต่อไปตามความสามารถของลูกหนี้แต่ละราย และกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม แต่ไม่เกินสิ้นเดือนมิถุนายน 2564
3. แนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ทุกประเภท (ลูกหนี้รายย่อย ลูกหนี้ SMEs และลูกหนี้ธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพ) ตามความเหมาะสมกับประเภทสินเชื่อและคำนึงถึงความเสี่ยงของลูกหนี้ จำแนกตามลักษณะธุรกิจและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งมีแนวทางต่างๆ ดังนี้
  - 3.1 ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เช่น ลดค้างวด ขยายระยะเวลาชำระหนี้ ต้ออายุวงเงินหรือคงวงเงิน เปลี่ยนประเภทหนี้ จากสินเชื่อระยะสั้นเป็นสินเชื่อระยะยาว ปลอดชำระเงินต้นและ/หรือดอกเบี้ยชั่วคราว ลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำกว่าอัตราตลาด การตัดต้นก่อนดอกเบี้ยได้ตามความเหมาะสม เป็นต้น

- 3.2 ให้เงินทุนหมุนเวียนและเสริมสภาพคล่องเพิ่มเติม
- 3.3 พิจารณาชะลอการชำระหนี้สำหรับลูกหนี้ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อไม่เกิน 100 ล้านบาท ภายใต้ พ.ร.ก. soft loan
- 3.4 ผ่อนปรนเงื่อนไขอื่นตามความเหมาะสม

แนวปฏิบัติทางบัญชี เรื่องมาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย

ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 ธปท. ได้ปรับปรุงกฎเกณฑ์สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่เข้าช่วยเหลือลูกค้าในเชิงป้องกัน (pre-emptive) สำหรับลูกหนี้ที่ยังไม่ด้อยคุณภาพ (non-NPL) ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 โดยสามารถจัดชั้นลูกหนี้เป็นชั้นที่ไม่มี การเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (stage 1) ได้ทันที หากวิเคราะห์แล้วว่าลูกหนี้สามารถปฏิบัติตาม สัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ โดยไม่ถือเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (Troubled Debt Restructuring : TDR) และสำหรับลูกหนี้ด้อยคุณภาพ สามารถจัดชั้นสินเชื่อดังกล่าวเป็นชั้น performing ได้หากลูกหนี้สามารถชำระเงินตามสัญญา ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ใหม่ได้ติดต่อกันเป็นเวลา 3 เดือนหรือ 3 งวดการชำระเงิน สำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2564

สำหรับการกันเงินสำรอง ให้คำนวณผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Expected credit loss) จากสินเชื่อคงค้าง เฉพาะส่วนของวงเงินที่เบิกใช้แล้วได้

อันดับความน่าเชื่อถือของธนาคาร

อันดับความน่าเชื่อถือที่ธนาคารได้รับจาก S&P Global Ratings, Moody's Investors Service และ Fitch Ratings มีดังนี้

■ S&P Global Ratings	ธ.ค. 2563	ก.ย. 2563	ธ.ค. 2562
■ ระยะเวลา/ระยะสั้น	BBB / A-2	BBB / A-2	BBB / A-2
■ แนวโน้ม	Watch Negative	Watch Negative ⁽²⁾	Stable
■ Stand-Alone Credit Profile (SACP)	bb+	bb+	bb+
■ Moody's Investors Service	ธ.ค. 2563	ก.ย. 2563	ธ.ค. 2562
■ ระยะเวลา/ระยะสั้น	Baa1 / P-2	Baa1 / P-2	Baa1 / P-2
■ แนวโน้ม	Stable	Stable	Positive
■ Baseline Credit Assessment (BCA)	baa3	baa3	baa3
■ Fitch Ratings	ธ.ค. 2563	ก.ย. 2563	ธ.ค. 2562
อันดับความน่าเชื่อถือสากลสกุลเงินต่างประเทศ			
■ ระยะเวลา/ระยะสั้น	BBB / F2	BBB / F2	BBB / F2
■ แนวโน้ม	Stable	Stable	Positive
■ Viability Rating	bbb-	bbb-	bbb-
■ หุ้นกู้ด้อยสิทธิสกุลเงิน USD	--	--	BBB- ⁽¹⁾
อันดับความน่าเชื่อถือในประเทศ			
■ ระยะเวลา/ระยะสั้น	AA+(tha) / F1+ (tha)	AA+(tha) / F1+ (tha)	AA+(tha) / F1+ (tha)
■ แนวโน้ม	Stable	Stable	Stable
■ หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ สกุลเงินบาท	AA+(tha)	AA+(tha)	AA+(tha)
■ หุ้นกู้ด้อยสิทธิสกุลเงินบาท	AA-(tha)	AA-(tha)	AA(th)

(1) ธนาคารได้ถอดถอนหุ้นกู้ด้อยสิทธิสกุลเงิน USD ในเดือนธันวาคม 2562

(2) เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2563 S&P Global Ratings ระบุอันดับความน่าเชื่อถือของธนาคาร และตราสารเป็น CreditWatch with negative implications

ในวันที่ 2 เมษายน 2563 Fitch Ratings ได้ประกาศ “คง” อันดับความน่าเชื่อถือสากลสกุลเงินต่างประเทศ และอันดับความน่าเชื่อถือในประเทศของธนาคาร โดยพิจารณาถึงความท้าทายของสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ ผลกระทบจากเศรษฐกิจเนื่องจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 นอกจากนี้ ธนาคารยังได้รับพิจารณาถึงความสำคัญในฐานะ 1 ใน 5 ธนาคารที่มีนัยต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ (D-SIB) และความเป็นธนาคารที่มีความสำคัญในเชิงกลยุทธ์ต่อรัฐบาลไทยด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ธนาคารได้ถูกปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือในประเทศของหุ้นกู้ด้อยสิทธิสกุลเงินบาท ลง 1 notch เป็น AA-(tha) จากเดิม AA(th) ตามเกณฑ์การจัดอันดับเครดิตฉบับปรับปรุงใหม่ของ Fitch Ratings ซึ่งส่งผลต่ออันดับความน่าเชื่อถือในประเทศของหุ้นกู้ด้อยสิทธิ

ในวันที่ 24 สิงหาคม 2563 S&P Global Ratings ได้ระบุถึงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ส่งผลต่อภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทย รวมถึงความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารในประเทศไทยที่เพิ่มขึ้น จึงได้ประกาศ CreditWatch with negative implications สำหรับอันดับความน่าเชื่อถือของธนาคารและตราสาร

หมายเหตุ ตัวเลขการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ) ที่แสดงภายใต้เอกสารฉบับนี้คำนวณโดยอ้างอิงจากตัวเลขงบการเงิน

Disclaimer

เอกสารฉบับนี้แสดงถึงข้อมูลประกอบการและการดำเนินธุรกิจของธนาคาร ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลบางส่วน อาจมีลักษณะเป็นการคาดการณ์ในอนาคต (Forward-Looking Statements) ซึ่งจัดทำขึ้นโดยใช้สมมติฐานหรือความเห็นของธนาคารจากข้อมูล ณ ปัจจุบัน หากข้อมูลดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงไป ธนาคารขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงข้อมูลตามเอกสารฉบับนี้ โดยมีต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ ผลประกอบการและการดำเนินธุรกิจของธนาคารในอนาคตอาจมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในเอกสารฉบับนี้ และเอกสารฉบับนี้ มิได้เป็นการรับประกันถึงผลประกอบการในอนาคตของธนาคารแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ลงทุนจึงควรใช้วิจารณญาณในการศึกษาเมื่อพิจารณาข้อมูลดังกล่าวไม่ ว่าเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตาม